

Dějiny filosofie

Doc. PhDr. Ivana Holzbachová, CSc. (1946)

Vystudovala filozofii a historii na filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně; diplomová práce o W. Sombartovi 1968, doktorská práce 1969. Pak pracovala jako vědecká pracovníce na Katedře filozofie MU v Brně. Titul CSc. získala v r. 1974; pak pracovala v různých vědeckých funkcích na katedře filozofie, protože z politických důvodů nesměla přednášet. V r. 1990 byla jmenována docentkou dějin filozofie. Soustřeďuje se především na otázky filozofie dějin, a to jak na velké osobnosti tohoto odvětví filozofie, tak na jednotlivé problémy. Otázka vědeckosti historiografie ji vedla k zájmu o problematiku teorie vědy. Zabývá se změnami v chápání vědy od její klasické definice závislé na vzoru mechanické fyziky, až k moderním teoriím K. R. Poppera, T. S. Kuhna a S. Toulmina. Domnívá se, že na tomto základě je potřeba znovu promyslet vztahy mezi přírodními a společenskými vědami. Uveřejnila také překlady (z odborné literatury, ale i beletrie), zvláště z francouzštiny, ruštiny, němčiny a španělštiny. Od r. 1990 je předsedkyní Jednoty filozofické v Brně a šéfredaktorkou časopisu MU *Universitas*.

Ivana Holzbachová studied at the Faculty of Philosophy in Brno (philosophy and history) and graduated in 1968 (the subject of her graduation thesis was Werner Sombart). In the following year she received her PhDr degree again with a thesis about Werner Sombart. She worked as a PhD student at the Department of Philosophy and Methodology of Sciences at the Faculty of Philosophy of the then J.E.Purkyne University in Brno until 1974; her PhD dissertation thesis was entitled „Controversy over the Scientific Interpretation of History as a Regular Developmental Process“ (reflections from the history of philosophy). Since then she has been engaged at the Department of Philosophy in various professional

capacities because for political reasons she was not allowed to teach. In 1990 she was appointed associate professor in the history of philosophy. Her main interest is the history of philosophy; she devoted her studies to important personalities and to individual issues of this discipline. Her interest in the scientific character of historiography brought her to general issues associated with the theory of science. In addition to professional publications she is the author of a number of translations (professional articles and books and also fiction), particularly from the French language, but also from Russian, German and Spanish. Most of her studies appear in the SPFFBU, FČ, ČSČH and ČH. Since 1990 she has been chairwoman of the Brno branch office of the Philosophical Association and editor-in-chief of the MU *Universitas* revue.

Studierte Philosophie und Geschichte auf der Philosophischen Fakultät der Masaryk-Universität in Brünn; Diplomarbeit über W. Sombart 1968, Doktorarbeit 1969. Dann arbeitete sie als wissenschaftliche Mitarbeiterin auf dem Institut für Philosophie der PhF der MU Brünn. Der erste wissenschaftliche Grad (CSc.) gewann sie 1974; seitdem arbeitete sie in verschiedenen wissenschaftlichen Stellungen auf dem Institut für Philosophie, denn aus politischen Gründen durfte sie keine Vorlesungen halten. Im Jahre 1990 wurde sie zu Dozentin für Philosophiegeschichte. Sie orientiert sich vor allem auf die Fragen der Philosophie der Geschichte, was einerseits ihre Arbeiten über großen Persönlichkeiten dieses Philosophie-Zweiges, andererseits ihre Werke über einzelne Probleme der Geschichtsphilosophie bezeugen. Das Problem der Wissenschaftlichkeit in der Geschichtsschreibung führte sie zum Interesse für die mit der Wissenschaftstheorie verbundene Problematik. Sie analysiert die Änderungen in der Auffassung der Wissenschaft seit ihrer klassischen, von dem Vorbild der mechanischen Physik abhängenden Definition, bis zu heutigen Theorien von K. R. Popper, T. S. Kuhn und S. Toulmin. Sie ist der Einsicht, das es notwendig ist auf diesem Grund die Beziehungen zwischen Natur- und Geisteswissenschaften neu durchzudenken. Sie veröffentlichte auch mehrere Übersetzungen (Fachliteratur, aber auch schöne Literatur), besonders aus dem Französischen, Russischen, Deutschen und Spanischen. Seit 1990 ist sie Vorsitzende der Vereinigung

Elle a étudié la philosophie et l'histoire à la la Faculté des Lettres de l'Université Masaryk de Brno en rédigeant son mémoire de diplôme (1968) et de doctorat de l'Université (1969) consacrés à Werner Sombart. Elle a soutenu sa thèse consacrée à l'histoire de la philosophie de l'histoire en 1974. Elle a occupé depuis plusieurs postes de recherches au sein du Département de philosophie de la Faculté des Lettres de l'Université Masaryk de Brno en passant son habilitation en 1990.

Son sujet de prédilection reste la philosophie de l'histoire, ainsi que le problème de la théorie de la science en général. Elle s'occupe surtout des transformations advenues dans le concept de la science depuis sa forme classique influencée par la physique mécanistique jusqu'à sa forme actuelle, contenue essentiellement dans les travaux de K. R. Popper, T. S. Kuhn ou S. Toulmin, p.ex. Elle pense qu'il faut réfléchir de nouveau à la suite de ces transformations les rapports des sciences de la nature et des sciences humaines. À côté de ses propres travaux, elle a traduit plusieurs ouvrages scientifiques ainsi que littéraires du français, du russe, de l'allemande et de l'espagnole. Elle publie dans plusieurs revues scientifique de la langue tchèque. Elle préside depuis 1990 la Société philosophique de Brno et elle est éditrice de la revue *Universitas*, la revue de l'Université Masaryk.

Bibliografie

- *Věda a postmoderna v díle P. Feyerabenda a S. Toulmina*, in *Filozofie po postmoderně*, Brno: Masarykova univerzita, 2001, s. 109–122.
- *Dějiny společenských teorií*, Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2000.
- *Filozofické a metodologické problémy vědy*, Brno: Masarykova univerzita, 2000.

- *Obraz českých dějin u Voltaira*, SPFFBU, B45, 1998.
- (spoluautoři Horák, Petr – Krob, Josef) *O francouzské filosofii*. Brno: Masarykova univerzita, 1999.
- *Karl Popper (1902–1994)*. Filosofický časopis 1996, č. 2, s. 221–236.
- *Stephen Toulmin — objektivnost a relativita vědeckého poznání*. SPFFBU, B43, 1996.
- *Problém relativismu v moderní vědě*. SPFFBU, B42, 1995.
- *Škola Annales a současné pojetí dějin (antologie textů)*. Brno: Masarykova univerzita Brno, 1995.